

Hörselsmart

En tidning från Hörselskadades Riksförbund (HRF)

DÅ & NU:
Hundra år för
delaktighet,
jämlighet och
hörselskadades
rättigheter

**Marianne
förändrar Borlänge**

Drivande kraft

FOTO: SARA FLODIN

Mattias
Lundekvam:
**Nu är tid
för mod**

Deeqo
& Agne:
**Brinner
för rättvisa**

Vill du också
göra skillnad?
**Hitta din
inre Gerda!**

Kära Gerda!

Kan du tänka dig, Gerda – nu fyller vi 100 år!

Vi. Hörselskadades alldeles eget riksförbund. En organisation för hörselskadade – och AV hörselskadade.

”Vi”. Detta lilla, lilla, men oändligt mäktiga ord, som rymmer generationer av hörselskadade – inte bara dagens medlemmar, utan också alla de tusenden och åter tusenden som sedan starten har burit facklan och drömmen vidare, genom motgångar och framgångar. Tillsammans.

”Vi”, det är också du – Gerda Meyerson, kvinnan som grundade vår organisation. Du som visste att när människor går samman, då kan de försätta berg. Då är ingenting omöjligt.

*

”Organisation är makt”, skrev du Gerda, i ditt första brev till medlemmarna.

Du ville att hörselskadade skulle få chansen att ta makten över sina egna liv. Du ville att hörselskadade skulle få en rimlig chans till utbildning, arbete och gemenskap. Som alla andra.

Och du drömde om respekt, Gerda. Du drömde om en värld där ingen hörselskadad skulle förminskas eller bli orättvist behandlad. För du visste hur det kändes att avfärdas som besynnerlig, blyg och dum, bara för att du inte hört. Den smärtan hade du själv upplevt, alltför många gånger.

Så du tog strid mot fördomarna, penna i hand. Du agiterade för alla människors lika värde. Fattig eller rik, kvinna eller man, hörande eller hörselskadad.

*

Tack, kära Gerda, för att du tände elden som i dag är Hörselskadades Riksförbund! Tack för att du klev upp på barrikaderna och väckte denna rörelse för full delaktighet, jämlikhet och hörselskadades rättigheter.

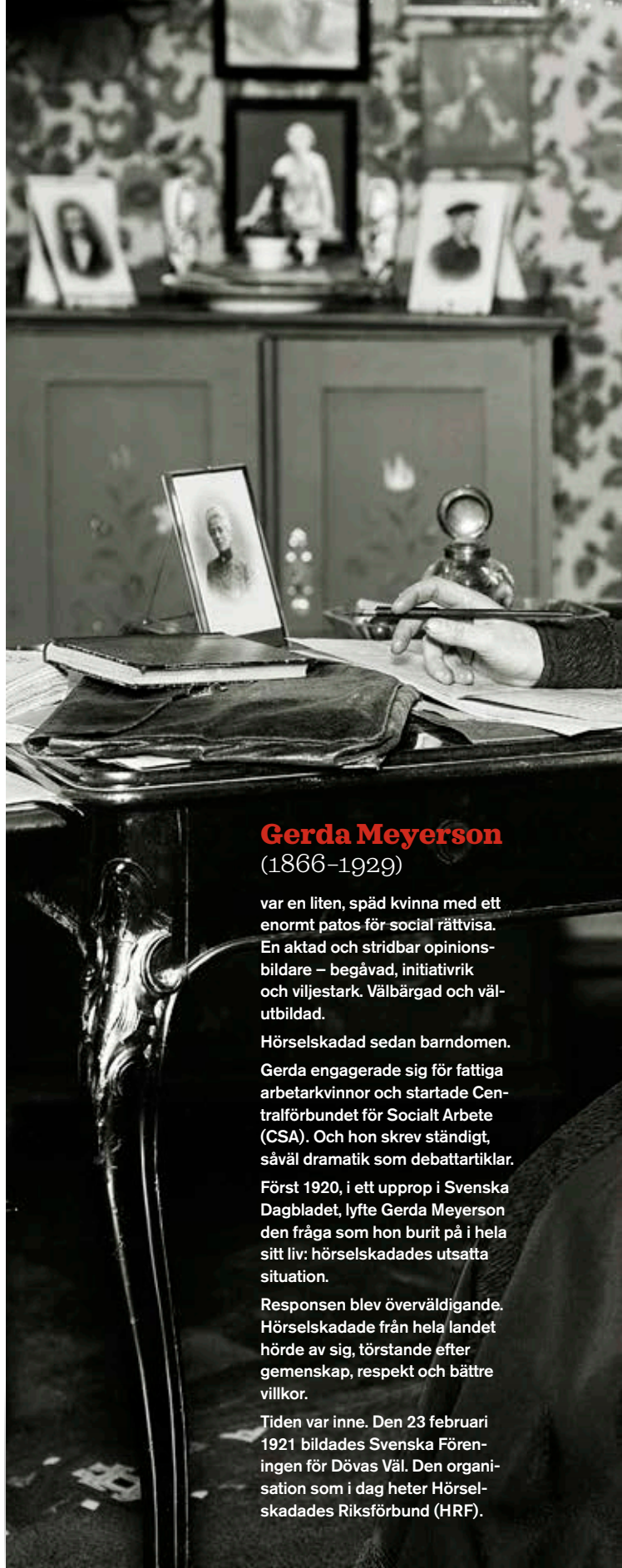
Nu firar vi hundra år av HRF. Hundra år av hörselsmart kraft. Och det är bara början.

1,5 miljoner ...

människor i Sverige har en hörselnedsättning, varav drygt 500 000 använder hörapparater och cirka 4 000 har hörselimplantat. Omkring 250 000 har svår tinnitus. Ungefär 50 000 har Menières sjukdom.

Hörselskadades Riksförbund (HRF) arbetar för ett hörselsmart samhälle, där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet. Vi finns i hela landet, med ungefär 170 föreningar och 22 distrikt – från Kiruna i norr till Ystad i söder.

Läs mer och bli medlem på hrf.se

Gerda Meyerson (1866–1929)

var en liten, späd kvinna med ett enormt patos för social rättvisa. En aktad och stridbar opinionsbildare – begåvad, initiativrik och viljestark. Välbärgad och välutbildad.

Hörselskadad sedan barndomen.

Gerda engagerade sig för fattiga arbetarkvinnor och startade Centralförbundet för Socialt Arbete (CSA). Och hon skrev ständigt, såväl dramatik som debattartiklar.

Först 1920, i ett upprop i Svenska Dagbladet, lyfte Gerda Meyerson den fråga som hon burit på i hela sitt liv: hörselskadades utsatta situation.

Responsten blev överväldigande. Hörselskadade från hela landet hörde av sig, törstande efter gemenskap, respekt och bättre villkor.

Tiden var inne. Den 23 februari 1921 bildades Svenska Föreningen för Dövas Vål. Den organisation som i dag heter Hörselskadades Riksförbund (HRF).

FOTOGRAF OKAND, STOCKHOLMS STADSMUSEUM

Vill du också
göra skillnad?

Hitta din inre Gerda!
hrf.se/HRF100

Därför är jag med i HRF!

**Paulina
Palm, 35,
Hudiksvall:**

– Det är lika självklart för mig att vara med i HRF som att vara med i facket.

Som medlem vet jag att HRF tillvarar mina intressen och ser till att jag får information om mina möjligheter och rättigheter. Jag har HRF i ryggen, helt enkelt.

– Det är också HRF som driver utvecklingen framåt, med mer textning, bättre hörselvård, bättre villkor i arbetslivet...

Jag vill vara en del av det. En del av arbetet för ett bättre, hörselsmart samhälle.

FOTO: PETER ENGSTROM

**Stefan
Holmberg, 64,
Motala:**

– Jag har tinnitus, efter mina många år som musiker. HRF kan ge oss med tinnitus

en stark röst, därför blev jag medlem.

– Att vara med i HRF ger mig kunskap och möjlighet att påverka min situation, genom rådgivning och självhjälpkurser. Inte minst kan jag vara med och pusha för mer vård, mer forskning och bättre stöd för oss med tinnitus. Ensam kan jag inte göra mycket, men när vi är flera tillsammans, då kan vi göra skillnad.

FOTO: KASSE HEJDEBERG

**Britt Edoff,
65, Nykvarn:**

– Det bästa med HRF är alla fantastiska människor! Som medlem har jag fått nya vänner, som

har hjälpt mig ta kontroll, våga säga till om mina behov och bli trygg och stark som den jag är i dag. Jag har fått mer kunskap, mer självförtroende och vänner för livet.

– Och medlemstidningen Auris är verkligen bra! Där får jag nyheter, tips och insyn i olika frågor som HRF driver, och som är viktiga för mig som hörselskadad.

FOTO: PETER KNUTSON

Ett hörselsmart samhälle har aldrig varit så nära som i dag. Samtidigt är hoten mot hörselskadades rättigheter större än på flera decennier.

– Det här är en tid för mod. Det är viktigare än någonsin att hörselskadade vågar säga ifrån, vågar stå upp för sig själva och engagerar sig, säger **Mattias Lundekvam**, HRFs förbundsordförande.

Segerviss

Ikväll kan hörselskadade runt om i landet se SVTs lokala nyheter med textning, tack vare HRF. Det är en tanke som värmer HRFs förbundsordförande.

– HRF gör skillnad i människors vardag, på riktigt. Vi driver igenom förbättringar och banar väg för nya möjligheter. Och det är jag otroligt stolt över, säger Mattias Lundekvam.

Textning av lokala nyheter är bara en av HRFs segrar i textningsfrågan de senaste åren. HRF har även fått igenom lagstiftning om att videos på offentliga webbplatser måste vara textade samt krav på att playtjänster ska erbjuda text på alla förinspelade program och filmer.

– Vi fick beslutsfattare i både EU och Sverige att sluta upp bakom våra krav. Än en gång ser vi hur HRFs kunskap och trovärdighet kan förändra världen! säger Mattias.

Skrämmande människosyn

Men HRFs arbete handlar inte bara om att driva förbättringar. Allt oftare tvingas HRF rycka ut för att stoppa allvarliga försämringar, särskilt inom hörselvården.

Flera regioner har börjat urholka hörselskadades rätt till vård, genom nya och höjda avgifter. Det mest extrema exemplet är Region Örebro, där hörselskadade nu tvingas betala sina hörapparater flera gånger om, genom en månadsavgift

– i praktiken ett slags straffskatt.

Men det är inte bara nya och ökade kostnader som oroar Mattias. Det är den människosyn som detta vittnar om:

– En del politiker talar om hörselskadade som en ekonomisk belastning för resten av samhället. Det är skrämmande.

Extrem kortsiktighet

Mattias Lundekvam befarar att vi befinner oss på ett sluttande plan. Det har blivit allt vanligare att budgetposter sätts före människors bästa, även inom andra samhällsområden. Till exempel råder det oenighet mellan olika myndigheter om kostnadsansvaret för arbetshjälpmedel. Och då hamnar den enskilde i kläm.

– Alla vet att beslut som är förödande

”Vi fick beslutsfattare i både EU och Sverige att sluta upp bakom våra krav. Än en gång ser vi hur HRFs kunskap och trovärdighet kan förändra världen!”

för individen står samhället dyrt i förlängningen. Ändå präglas såväl politik som myndighetsbeslut av extrem kortsiktighet och stuprörstänkande. Fokus ligger inte på ”Hur kan vi göra det bättre för människor?”, utan på ”Hur kommer vi undan?

Hur kan vi slippa den här kostnaden?”

En annan växande utmaning är bristande respekt för fakta. Kunskap har alltid varit HRFs främsta vapen, men vad händer när politiker struntar i utredningar och istället väljer att fatta beslut utifrån vad de vill ska vara sant?

Som i Skåne. Där dömde en oberoende utredning ut systemet med hörselcheckar och konstaterade att det är dåligt för både hörselskadade patienter och regionen. Men det hjälpte inte.

– Det är en överklig känsla att möta politiker som helt bortser från fakta och säger ”Vi tror att det här är bra i alla fall”.

Mod och mobilisering

Går det att vända utvecklingen? Vad krävs för att HRF ska lyckas?

Mod, tror HRFs förbundsordförande. Mod och mobilisering bland hörselskadade själva.

”Organisation är makt”, hävdade redan HRFs grundare, Gerda Meyerson. Och Mattias Lundekvam håller med.

– Det är viktigare än någonsin att hörselskadade vågar säga ifrån, vågar stå upp för sig själva – och att vi gör det tillsammans, säger han.

– Det finns en enorm kraft i uttrycket ”Vi hörselskadade”. Vi är ju ändå 1,5 miljoner människor. Vi är en femtedel av landets väljare! Det är dags att inse vår egen styrka.

**Mattias
Lundekvam**

Förbundsordförande
sedan 2016

Utprovning av en av de första bärbara, elektriska hörapparaterna, Dövas Vål 1937.

Prioriterat!

Allt som är viktigt för hörselskadade är viktigt för Hörselskadades Riksförbund (HRF). Därför agerar förbundet i hundratals frågor varje år. Under 2022–2025 vill HRFs förbundsstyrelse särskilt prioritera följande fyra områden:

Tillsammans växer vi

Ju fler medlemmar HRF har, desto starkare blir hörselskadade, både som enskilda individer och som påverkansgrupp. Målet är därför att HRF ska växa år från år, både i kvalitet och i medlemsantal.

Ett hållbart, hörselsmart arbetsliv

Alla har rätt till ett långt, hållbart och utvecklande arbetsliv i full delaktighet. Därför arbetar HRF för att hörselskadade ska få bra förutsättningar, med bland annat rätt arbetshjälpmedel och tillgänglig arbetsmiljö.

Hörselvård att lita på

Alla måste kunna få den hörselvård de behöver, oavsett typ av hörselskada och oavsett var de bor. Därför arbetar HRF för att hörselvården i hela landet ska vara samhällsfinansierad, hålla hög kvalitet samt ha behandlingar och hjälpmedel för alla typer av hörselskador. Alla ska kunna känna sig trygga med att vårdgivare agerar seriöst och etiskt och sätter patientens bästa främst.

Textat, hörbart, demokratiskt

Alla som lever i ett samhälle måste kunna ta del av vad som sägs i olika medier – det är en fråga om demokrati. Därför arbetar HRF för att medietjänster med ljud och bild alltid ska vara textade och ha god hörbarhet, oavsett kanal och plattform.

40 000 hörselkollar

Varje år testar ungefär 40 000 personer hörseln med HRFs gör-det-självt-test. Hörseltestaren, på horseltestaren.se.

Det är smart! En digital hörselkoll är ett enkelt sätt att upptäcka hörselproblem i tid och förebygga ohälsa. På bara några minuter får du en indikation på hur du hör och om du bör boka tid för en hörselundersökning hos hörselvården.

Hörseltestaren är ett vetenskapligt validerat test, utvecklat av Forskningsinstitutet Hörselbron.

Toppbetyg!

Hörselskadades Riksförbund (HRF) får toppbetyg av allmänheten och är en av de organisationer i landet som har bäst anseende. Det visar Kantar Sifos Anseendeindex för intresseorganisationer från de tre senaste åren (2018–2020).

DÅ: Vi startade svensk hörselvård

Det var vi som startade svensk hörselvård. Redan på 1920-talet hade Dövas Vål, som vi hette då, hörapparatinformation, kurser i avläsning och rehabilitering för vuxna.

I vår hörapparatsamling visades de hörlurar, trattar och elektriska bordsapparater som fanns att köpa hos olika företag. Fattiga kunde få pengar till

hörapparater ur föreningens hjälpkassa.

Från 1930-talet och framåt hade vi egen hörapparatutprovning, dels i större städer, dels ambulering på 17 orter i landet.

1955 tog samhället över ansvaret för hörselvården och 1968 blev hörapparater kostnadsfria. Men i dag är de höga kostnaderna tillbaka, med besked.

NU: HRF tar strid för rätten till hörselvård

Hörselvården i Sverige har blivit allt mer ojämlig. Avgifter och tillgång till rehabilitering och hjälpmedel varierar kraftigt från region till region. Så HRF argumenterar, debatterar – ja, vi till och med drar regioner inför domstol.

Som i Örebro län. Där tvingas hörselskadade betala en månadsavgift för hörapparater, som gör att många betalar inköpspriset flera gånger om. Olagligt, anser HRF, som nu fortsätter driva frågan både politiskt och rättsligt.

HRF försöker även få bort så kallat ”fritt val”, ett system i Skåne och Stockholm, som innebär att hörselskadade hänvisas till mottagningar som ägs av hörapparatindustrin. Här uppmanas de att köpa hörapparater privat, med stöd av en ”check” från regionen. Många betalar 15 000–20 000 kronor ur egen ficka, utan att veta att de kan få

FOTO: ALEXANDER VON STROW

bra hörapparater från regionen, inom patientavgiften.

HRFs kritik får medhåll av en rad tunga instanser, bland annat Socialstyrelsen.

Det händer också att HRF möter politiker som lyssnar och tänker om. Som i Kalmar län, där HRF lyckades avvärja planerna på att slå sönder hörselvården och införa vårdval, med risk för sänkt vårdkvalitet. Kalmar län behöll sin samlade hörselvård, som får toppbetyg av användarna själva.

HRF Talks - en webbsänd idéfest

Missa inte HRF Talks! HRF bjuder på kunskap, inspiration och hörselsmarta idéer i en serie korta föredrag med forskare, journalister, artister, författare och andra spännande personer.

Välkommen till HRF Talks på hrf.se/HRFTalks. Fler "talks" får premiär under Hörselveckan i oktober.

160 000 STÖDJER HRFs ARBETE

Cirka 160 000 privatpersoner runt om i landet stödjer HRF med gåvor. Dessa givare är avgörande för HRFs arbete för landets hörselskadade och ett viktigt bidrag till svensk hörsel forskning.

Allt fler väljer att bli månadsgivare, via autogiro. Ett enkelt sätt att bidra, med låga administrationskostnader.

Många ger en gåva då och då, efter kontakt med HRFs gåvoförmedlare, som ringer upp allmänheten från norr till söder.

En mycket uppskattad möjlighet är också minnesgåvor till HRF, för att hedra någon som har gått bort, och hyllningsgåvor, för att gratulera, tacka eller önska någon lycka till. HRFs vackra hyllningsblad har motiv av konstnären Helena Lunding Hultqvist.

Läs mer på hrf.se/stod-oss.

Textningsrevolution!

Det är lite av en revolution på gång. En textningsrevolution.

Under 2020 lyckades HRF få igenom textning av lokala nyheter på SVT Play, med hjälp av med autotextning. Och det är troligen bara början. Utvecklingen av automatiserad textning går rasande snabbt. Fortfarande blir det vissa missar, men verktygen blir allt "smartare" och kvaliteten allt bättre.

Det finns därför all anledning

att kräva mer textning – och det gör HRF. Tack vare HRF säger nu svensk lag att videos på offentliga webbplatser ska vara textade. Dessutom måste SVT Play nu texta alla förinspelade program och filmer.

Mer är på gång! HRF arbetar för att det inom en snar framtid ska bli betydligt mer textning, inte bara i olika medier, utan också vid samtala människor emellan.

En bättre värld för hörselskadade

I februari 2021, nästan på dagen 100 år efter att HRF föddes, bildades det första riksförbundet för hörselskadade i Sydamerika: Bolivias hörselskadeförbund, FENAHIBO. Det blev verklighet efter flera års utvecklingsarbete med HRF.

Bara några månader tidigare var HRF med och drev igenom skärpta EU-krav på textning, genom samarbetet i den europeiska hörselskadeorganisationen EFHOH.

Det här är exempel på hur HRF skapar en bättre framtid för världens hörselskadade, i både stora och lite mindre sammanhang.

Så har det varit i många decennier. Som en av världens största hörselskadeorganisationer var HRF med och tog fram FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning för 25 år sedan. Och i dag är HRF en drivande kraft i den internationella hörselskadeorganisationen IFHOH, i arbetet för tillgänglighet och jämlikhet för alla hörselskadade i alla länder.

Tre enkla sätt att göra stor skillnad

På en minut:

Swisha till 900 07 38

Varje månad:

hrf.se/manadsgivare

För att göra någon glad:

hrf.se/hyllningsgava

Fler sätt att stödja HRF

hittar du på hrf.se/stod-oss

HRF ger forskningen växtkraft

Vad kan göras åt tinnitus?

Hur kan hörselskadade höra bättre? Hörsel forskningen söker svar på en mängd olika frågor, med stöd av HRF.

Sedan 1989 driver HRF Hörsel forskningsfonden, som delar ut anslag till medicinsk, beteendevetenskaplig och teknisk forskning – till exempel om orsaker till hörselskador, effektivare diagnosmetoder, bättre kommunikation och nya behandlingsmetoder. Läs mer på hrf.se/horsel-forskningsfonden.

HRF äger också Forskningsinstitutet Hørselbron, som ansvarar för det Nationella kvalitetsregistret för hörselrehabilitering, med utvärderingar av hörapparatutprovningar.

NY SYMBOL FÖR SKRIVTOLKNING

Nu har skrivtolkning fått en egen symbol, på initiativ av HRF! Tack vare att symbolen nu är "svensk standard" kan den bli vanlig på skyltar, webbplatser med mera. Och det kan i sin tur leda till att skrivtolkning blir mer känt bland hörselskadade, arrangörer och övriga samhället, hoppas HRF. Skrivtolkning innebär att en tolk skriver allt som sägs, så att det kan läsas på en skärm.

Ny hörselinstruktör, fler teleslingor, debattartiklar... Ja, i Borlänge syns och hörs HRF. En del av förklaringen är **Marianne Cronberg Willman**, en eldsjäl som brinner för full delaktighet. "Det hörselsmarta samhället" är inte bara ord för henne. Det är livsviktigt, säger hon.

Eldsjäl

"Hej! Kan jag hjälpa till att testa teleslingor?"

Med den frågan började Mariannes engagemang i HRF Borlänge, den förening där hon i dag är ordförande.

Det var Slingkollen som fick Marianne att ta kontakt. I tidningen Auris uppmanades medlemmar höra av sig till sin förening om de ville hjälpa till med HRFs riksomfattande satsning för fler och bättre teleslingor. Och det ville Marianne.

– Jag hade fått hörapparat ett par år tidigare. Då upptäckte jag vilken enorm skillnad en bra teleslinga kan göra – helt fantastiskt! Men trots det saknas slingor i många lokaler – och det ville jag vara med och ändra på, berättar hon.

Ständigt nyfiken

Så har det alltid varit, berättar Marianne. I hela sitt liv har hon engagerat sig i frågor hon tycker är viktiga – inte minst under sina år som aktiv i Barnmorskeföreningen.

– Ser jag orättvisor, brister och problem, då vill jag gärna rätta till dem. Jag frågar jag mig själv: "Vad kan jag göra åt det här? Vad kan vi göra?"

En annan drivkraft är kunskapsörst.

– Jag gillar att lära mig nya saker, hitta lösningar och skapa positiv förändring.

Räcker inte att tro

Marianne fick åka på HRFs Slingkollen-utbildning i Örebro – en av flera kurser som förbundet anordnade runt om i landet. Hon lärde sig massor om att mäta

Nu finns slinga i Borlänges kommunhus, tack vare Marianne och HRF-föreningen. Teleslingan gör att det som sägs i en mikrofon överförs trådlöst direkt till hörapparater, om de sätts i t-läge. Då hör hörselskadade den som talar starkare, tydligare och nära, medan störande ljud hörs mindre.

teleslingor, vad lagen kräver och olika sätt att påverka lokalägare.

– All denna kunskap, det är något av det bästa med att vara med i HRF. Det har jag nytta av i mitt eget liv, men det är också avgörande om vi ska lyckas få gehör för våra frågor, säger Marianne.

– För det räcker inte att bara tro och tycka saker. Vi måste vara pålästa och alltid stödja oss på fakta. Då får våra krav tyngd. Då kan vi nå framgång.

Hörselinstruktör sökes

Snart engagerade sig Marianne även i andra frågor: bättre ljudmiljö, mer stöd till äldre, textning på webben... Och i början på 2020 valdes hon till ordförande för HRF Borlänge. >>

**Marianne
Cronberg Willman**

Medlem sedan 2016

FOTO: SARA FLORIN

» Pandemin tvingade föreningen ställa in möten, men det intressepolitiska arbetet har fortsatt – och burit frukt. Nyligen, efter envist och uthålligt påverkansarbete, lovade kommunen att återinrätta tjänsten som hörselinstruktör. Tjänsten som försvann 2008 är nu än en gång utlyst.

Det var Hörselskadades Dag 2019 som bäddade för framgången, tror Marianne:

– Då bjöd vi in partiernas gruppleddare till dialog. Vi fick dem att lyssna på oss, att intressera sig.

Öppen om sin hörselskada

Marianne har otoskleros, en sjukdom som medför behinder i mellanörat, så att ljudet har svårare att nå innerörat. Efter många år som barnmorska upptäckte hon plötsligt att hon måste använda höger

”Jag har alltid varit öppen om min hörselnedsättning. Och jag har märkt att är man öppen, då vill andra gärna prata om sina egna hörselproblem.”

öra för att lyssna efter barns hjärtljud. På vänster öra behövde hon hörapparat.

– Jag har alltid varit öppen om min hörselnedsättning. Och jag har märkt att är man öppen, då vill andra gärna prata om sina egna hörselproblem, berättar Marianne.

Hon blir bekymrad över att så få hörselskadade känner till sina möjligheter och rättigheter. En del har inte ens fått hörapparater med telespole, så att de kan lyssna på teleslinga.

Livsviktig vision

Det här stärker Mariannes engagemang. HRF behövs, mer än någonsin, tycker hon.

– Vår vision om ”det hörselsmarta samhället” är inte bara ord för mig. Det är livsviktigt, säger hon.

– Jag är övertygad om att vi kan lyckas nå dit. För att vi är många, för att vi vet vad vi talar om och för att vi har rätten på vår sida. Och för att vi hörselskadade har mycket att ge samhället. Om vi bara får chansen.

DÅ: Pionjärerna vågade testa ny teknik

Under alla våra 100 år har delaktighet och fungerande kommunikation varit en kärnfråga för vår organisation. Dagens HRF driver på utvecklingen av nya, hörselsmarta lösningar – precis som vi gjorde redan på 1920-talet. Gerda Meyerson, Alma Prawitz och de andra pionjärerna tänkte nytt och provade tidigt olika tekniska lösningar, till exempel att koppla mikrofon och hörlurar till en radioapparat (bilden). Ett enkelt, men mycket funktionellt kommunikationssystem som gjorde möten och andra aktiviteter tillgängliga.

NU: Slingkollen gör att 500 000 hör bättre

FOTO: SUSANNE WALSTROM

Slingkollen är Hörselskadades Riksförbunds satsning för fler och bättre teleslingor! Det handlar om att våra medlemmar runt om i landet inventerar var det finns slingor och hur de fungerar. HRF väcker också opinion för fler teleslingor och ett hörselsmart samhälle

Ungefär 1,5 miljoner svenskar har en hörselnedsättning, varav drygt 500 000 använder hörapparater eller hörselimplantat. Det innebär att en halv miljon skulle höra betydligt bättre om det fanns teleslinga i alla samlingsalar, biografier, teatrar, kommunhus och andra lokaler

som är öppna för allmänheten.

Läs mer om Slingkollen och teleslingor på slingkollen.se. Där kan du också söka bland alla slingkollade lokaler!

Vill du engagera dig för fler slingor?

Tycker du att det är toppen med teleslingor? Vill du att det ska finnas fler – och att de ska fungera bättre? Ta då kontakt med din förening och berätta att du vill hjälpa till med Slingkollen! Eller hör av dig till förbundet på hrf.se/engagemang

DÅ: Goda råd för hela livet

Goda råd har alltid varit viktigt för vår organisation. Redan på 1920-talet kunde vem som helst vända sig till Dövas Vål, som vi hette då, för rådgivning om hörapparater, hörselstrategier, utbildning, yrkesval, omskolning, bostad och privatekonomi. Vi erbjöd utbildningar i avläsning, kuratorstöd och så småningom även rehabilitering för vuxna. Våra pionjärer hade en helhetssyn på hörselskadades behov, som besjalar HRF än i dag.

NU: Hörselsmart rådgivning för alla

I dag driver HRF rådgivningstjänsten Hörsellinjen, som startades 2004. Hit kan alla vända sig med frågor om hörselskador, hörselvård, hörapparater, arbetsliv, skola, tinnitus, textning, hjälpmedel, ljudmiljö och mycket, mycket annat.

HRFs rådgivare på Hörsellinjen ger dig svar, stöd och vägledning via telefon och e-post, varje vardag året runt – kostnadsfritt.

Du behöver inte vara medlem i HRF för att ställa en fråga. Hörsellinjen är öppen för alla. Det går också bra att söka svar på hörsellinjen.se – HRFs kunskapswebb. Här finns mängder av fakta och aktuella uppgifter om hörselvården i hela Sverige.

Fråga Hörsellinjen

Ring: 0771-888 000, vardagar
Skriv: hørsellinjen.se/mejla

Maskeradbal på Dövas Vål, 1942.

Hörselsmart gemenskap

Från norr till söder, i nästan varje hörn av landet, finns HRFs 170 föreningar. En del är stora, andra små. Men alla bygger på samma sak: gemenskap, engagemang och hörselsmart kunskap.

Vår organisation hade knappt hunnit bildas 1921 innan den började knoppa av sig ute i landet. Först ut var Falun och Sundsvall-Timrå, året därpå kom Uppsala och Göteborg. Och den senaste tillökningen är HRF Gotland, som pånyttföddes 2020.

Under alla HRFs 100 år har föreningarna varit viktiga mötesplatser, där hörselskadade umgås under tillgängliga former, med bra ljud, ljus, text och tolkning. Sociala oaser, där medlemmar utbyter skratt och erfarenheter med andra i samma situation.

Föreningarna sprider hörselsmart kunskap, bland annat genom föredrag och utbildningar. Här finns också möjlighet att vara med och driva intressepolitiska frågor på kommunal nivå, till exempel påverka för mer tillgänglighet, bättre skolmiljö och stöd till äldre.

Hitta din HRF-förening på hrf.se/lokalt

HRFs förbundsmöte 2018.

Vill du starta en förening? Det är enkelt! Läs mer på:
hrf.se/starta-en-forening

Ny gemenskap i sociala medier

Välkommen att följa HRF på:
www.facebook.com/HRFriks
www.twitter.com/HRFriks
www.instagram.com/HRFriks

HRF har också flera diskussionsgrupper på Facebook:

HRF: Diskussionsgrupp för hörselskadade

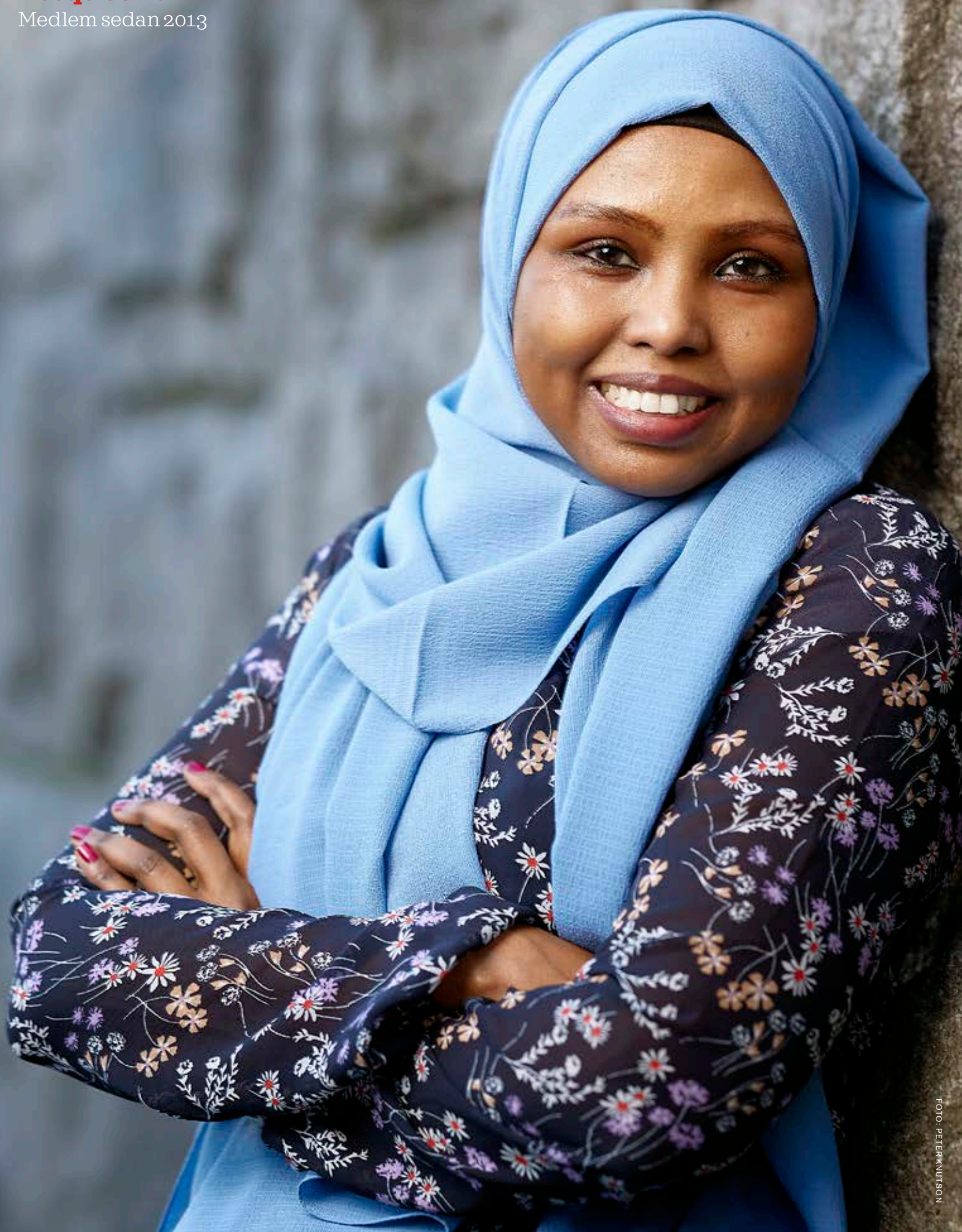
HRF: Cochlea-implantat

HRF: Menières sjukdom

HRF: Tinnitus och ljudöverkänslighet

HRF: Föräldrar

Deeqo Osman
Medlem sedan 2013

Språk är delaktighet. Språk är frihet. Det vet **Deeqo Osman**, av egen erfarenhet. I dag växlar hon mellan svenska, somaliska och två teckenspråk – och talar passionerat om att vara med och driva HRFs krav på hörselsmart SFI-utbildning och barns rätt till teckenspråk i förskolan. Deeqo har hittat sin inre Gerda*.

Erispråkig

På en kurs för ”morgondagens ledare” i HRF fattar Deeqo mikrofonen.

HRF behöver göra mer för hörselskadade kvinnor som kommer till Sverige från andra länder, säger hon. ”De vet ingenting om sina rättigheter och möjligheter. Vi måste se till att de får veta att det finns hörselvård, hjälpmedel, teckenspråk, utbildning...”.

Deeqos engagemang smittar av sig, inspirerar. Det märks att hon vet vad hon talar om.

– Jag är svart, jag är kvinna, jag är muslim. Och gravt hörselskadad. Jag möter fördomar fyra gånger om, berättar hon med gnistrande ögon.

– Men jag låter mig inte förminkas. Jag tycker om mig själv. Jag accepterar min hörselskada och vet att jag är lika mycket värd! Och det självförtroendet vill jag att fler kvinnor ska få.

”Språkproblem” ofta hörselproblem

HRF anser att alla som börjar på utbildning i svenska för invandrare (SFI) ska erbjudas hörseltest. Det är ett viktigt krav, tycker Deeqo, som fick sin hörselskada av en öroninflammation vid sex års ålder i krigets Somalia.

– Det som kallas ”språkproblem” är ju ofta hörselproblem! Många skäms för att höra dåligt, istället för att söka hjälp. Och det vill jag ändra på!

*

Det var maj när Deeqo kom till Stockholm från ett krigshärjat Mogadishu.

Hon minns doften av blommor i luften,

läppar som formade ord hon inte kunde avläsa – och 13-åringens bubblande längtan efter att äntligen, äntligen få börja skolan.

Men mötet med svensk skola blev tufft. Deeqo hamnade i stor klass i en skola där oljudet studsade mellan väggarna.

– Det kändes som att huvudet skulle sprängas. Och varje dag var en kamp för

”Vi i HRF måste se till att alla barn får vara delaktiga i förskolan och skolan. Vi måste få samhället att lyssna.”

att försöka avläsa lärarna. Det gör ont i hjärtat när jag tänker på det, säger hon.

Riksgymnasiet blev vändpunkten

Alviksskolan blev hennes räddning. Här gick hon i liten elevgrupp, med bra ljus och ljud och tekniska hjälpmedel. Hon lärde sig svenska och svenskt teckenspråk. Hon kände sig trygg och fick vänner för livet.

– Det var fantastiskt. Alvik blev mitt andra hem. Min familj.

Sedan upprepade sig historien. På gymnasiet hamnade Deeqo än en gång i en skola med ekande lokaler och stora klasser. Varje dag var tortyr, med rasande tinnitus.

Men nu sa Deeqo ifrån. Och det förde henne till Riksgymnasiet för hörselskadade i Örebro, med optimal tillgänglighet, både svenskt och internationellt teckenspråk och andra hörselskadade elever. Det blev en vändpunkt.

– Jag kom ut i vuxenlivet, blev självständig – och lycklig!

I dag jobbar Deeqo som barnskötare på en förskola i Tensta. I den rollen ser hon ibland hur hörselskadade barn placeras i grupper med bara hörande barn, utan teckenspråk och hörteknik.

– Hur kan föräldrars okunskap få styra? Så får det inte vara. Vi i HRF måste se till att alla barn får vara delaktiga i förskolan och skolan. Vi måste få samhället att lyssna.

* Läs mer om Gerda på sidan 4.

DÅ: Vi ordnade arbete för kvinnor

Förr var det vanligt att tvingas lämna sin anställning om hörseln blivit sämre. Många hörselskadade hade svårt att försörja sig, och särskilt hårt drabbades kvinnor.

Därför startade vår organisation ”lappcentraler” i Stockholm och Göteborg på 1920-talet. Syateljéer där hörselskadade kvinnor fick arbete med att laga och sy upp kläder, linne, gardiner med mera.

NU: Vi slåss för rätten till arbetshjälpmedel

Nu hotas rätten till arbetshjälpmedel och tolk i arbetslivet, några av de viktiga möjligheter som HRF har drivit fram under årens lopp.

Men HRF säger ifrån. Vi vet att de flesta hörselskadade kan ha ett långt arbetsliv i full delaktighet, om de får rätt förutsättningar.

Agne Fröjd
Medlem
sedan 1973

Helhjäl

Dygnets timmar räcker inte till, tycker Agne. Han hade behövt minst tio till för att hinna förverkliga alla sina idéer. Idéer om smått och stort som kan göra saker och ting bättre för hörselskadade.

Han funderar ständigt på det. Hur han kan göra skillnad. Ibland är svaret en insändare i lokaltidningen. Till exempel när Agne kritiserade bristen på teleslingor i kommunens lokaler och genast fick igång en slingöversyn i hela Mariestad.

Andra gånger har Agne stängt pannan blodig i samtal med politiker och tjänstemän som vägrar att ta hänsyn till hörselskadades behov. Vägrar inse att utanförskap slår hårt, mot både barn och vuxna.

Bryr sig om

Agne är distriktsordförande i HRF Skaraborg och styrelseledamot i HRF Norra Skaraborg, men hans helhjärtade engagemang beror inte på förtroendeuppdragen.

– Jag bryr mig verkligen om, fruktansvärt mycket. Om jag blir uppringd av någon som mobbas på jobbet eller när hörselskadade stängs ute för att det inte finns tolk eller slinga, då tar jag tag i det. Något annat är otänkbart för mig, säger han.

– Det handlar delvis om att jag själv har fått mycket god hjälp av HRF i mitt liv. Och jag har sett vilken otroligt stor nytta HRF har gjort i samhället. Kan jag ge tillbaka, så vill jag göra det.

Från ensam pojke till ledare

Agnes livshistoria är sammanflätad med HRFs historia. När han började skolan i Mariestad på 1950-talet satt han först längst fram och klarade sig ganska bra. Men när han hamnade längst bak fick han svårt att hänga med i undervisningen – och då dömdes han ut som ”obegåvad”. Agne skickades till en institution för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Agne hade tur. Han undersöktes av en läkare, som upptäckte att pojken hade nedsatt hörsel. Och vid samma tid var

FOTO: STEFAN SVENSSON

Om ett barn inte får teckenspråk i förskolan, om någon har bekymmer på jobbet, om det saknas slinga i en lokal. Då tvekar han inte att hjälpa till, **Agne Fröjd** i Mariestad. Vad är hans drivkraft? Rättvisa, omtanke – och HRF.

rtad

hörseledagogen och HRF-legendaren Tore Ahlström i färd med att starta hörselklasser i Lidköping. Agne var bland de första eleverna.

– Det blev min räddning! Tidigare hade jag suttit tyst och ensam, men i hörselklasserna var jag mig själv, umgicks med andra och gjorde det bra i skolan.

Den ensamme eleven visade sig plötsligt vara lite av en ledartyp, skrattar Agne.

Skratt och allvar

Agne började arbetslivet på Rehabiliteringscentralen, som drevs av HRF. Senare sadlade han om till fritidspedagog, och jobbade då några år på specialskola och på folkhögskola för döva. Men under större delen av livet har HRF och hörselfrågorna varit en del av fritiden – en stor del av fritiden. Och särskilt nu när han är pensionär.

”HRF har varit mitt andra hem genom hela livet. Nu vill jag ge tillbaka.”

– HRF har varit mitt andra hem genom hela livet. Jag brukade följa med mamma och pappa på HRF-möten redan 1959. Och som vuxen har HRF alltid funnits där för mig – en gemenskap med både skratt och allvar, berättar han.

Den känslan smittar av sig. Under många år har HRF Norra Skaraborg varit en av HRFs växande föreningar. Hemligheten? Ja, bland annat att det alltid finns teleslinga och skrivtolkar vid alla aktiviteter. Och att varje medlem personligen hälsas varmt välkommen på träffar. Alla ska känna sig uppskattade och sedda.

– Jag bryr jag mig ännu mer om HRF nu än vad jag har gjort tidigare. Kanske är det för att jag ser allt så mycket tydligare nu – behoven, bristerna och möjligheterna. Jag ser hur mycket det finns att göra, hur mycket bättre allt kan bli. Och att HRF, det är vägen framåt.

DÅ: Vi startade skola för ”döva småbarn”

Hörselskadade barn är precis lika begåvade som andra barn. De hör bara inte läraren. Det konstaterade vår grundare, barndomshörselskadade Gerda Meyerson, i en debattartikel 1920.

Några månader senare bildades vår organisation, som från första stund kämpade för hörselskadades rätt till utbildning. Redan 1922 fick vi igenom krav på särskilda klasser för hörselskadade. Men platserna var alldeles för få och 1925 startade

vi därför ”Skolan för döva småbarn”.

Sedan dess har rätten till utbildning och delaktighet i skolan varit en viktig del av vårt arbete för ett hörselsmart samhälle. HRF drev fram fler hörselklasser, specialskola och riksgymnasiet för hörselskadade. Och vi gjorde ljudmiljö till en självklar del av skolans arbetsmiljöarbete.

*

Läs mer om HRFs historia på hrf.se/HRF100

NU: Kampen för en hörselsmart skola fortsätter

Än i dag kämpar HRF för hörselskadade elevers rätt till delaktighet i skola och utbildning. Men det är en ojämna kamp, eftersom de flesta hörselskadade går i kommunala skolor – och deras villkor styrs av 290 olika kommuner. Många går i stora klasser, med dålig ljudmiljö, utan hörteknik och anpassad pedagogik.

HRF anser därför att staten ska ta ett övergripande ansvar för hörselskadades och dövas skolgång. Vi vill också att det ska inrättas regionalt stöd kring

hörteknik, ljudmiljö, pedagogik, teckenspråk med mera.

*

Vill du engagera dig för en bättre skola? Kontakta HRFs rådgivare på Hørsellinjen för tips om vad du kan göra: horsellinjen.se/mejla

Bli hörselsmart – bli medlem!

Vill du göra världen lite mer hörselsmart – för dig själv och andra? Bli medlem i Hörselskadades Riksförbund! Ju fler vi blir, desto starkare röst får landets 1,5 miljoner hörselskadade!

hrf.se/medlem

Idde Schultz
sångerska och
lärare, medlem
sedan 2013

Som medlem i HRF får du bland annat:

- tidningen Auris, med reportage, tips och senaste nytt om forskning, teknik och politik
- rabatt på hörteknik och batterier
- personlig rådgivning
- föreläsningar, träffar och utbildningar
- möjlighet att vara med och påverka.

**Bara
25 kronor
per månad!**

 hrf.

Produktion: Hörselskadades Riksförbund (HRF), www.hrf.se
Grafisk form: Graffoto AB
Tryck: Stibo Complete, 2021